

„Să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul!” (Ioan 13,34)

Publicație săptămânală pentru întărire sufletească

web: poienita.iasi.mmb.ro | mail: parohia.poenita@yahoo.ro

www.facebook.com/parohiapoenita

Pogorârea Duhului Sfânt Rusaliile

De ce sunt binecuvântate ramurile de tei la sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt?

Nicolae PINTILIE | Sursa: doxologia.ro

Din păcate, mai ales în sursele media contemporane, se vorbește despre aceste ramuri ca având efecte magice: că apără de spiritele rele, alungă sufletele morților ce nu și-au găsit odihna, ajută la sporirea recoltei ori sunt de bază în descântece împotriva ielelor. Deși se vorbește despre o credință populară, în realitate aceste practici superstițioase sunt dăunătoare vieții spirituale a credincioșilor și nu au făcut niciodată parte din tradiția corectă a Sfintei Biserici și a neamului românesc.

Utlul liturgic al Sfintei Biserici are în componența sa, pe lângă dumnezeiasca Liturghie sau modul prezenței reale a Mântuitorului Iisus Hristos în mijlocul comunității euharistice, și alte rânduieli cunoscute sub numele de Sfinte Taine și ierurgii. Toate la un loc constituie modul prin care Biserica invocă Duhul Sfânt pentru a binecuvânta și sfinți viața umană și natura înconjurătoare, astfel încât omul să găsească mai ușor calea spre Dumnezeu. Din acest considerent, în cărțile noastre de cult, pe lângă cele șapte Sfinte Taine, vom găsi o multitudine de rânduieli și slujbe în care sunt binecuvântate lucrurile și situațiile prin care trece viața creștinului. Astfel, avem rânduieli de binecuvântare a salciei la Duminica Floriilor, a strugurilor la Schimbarea la Față, sfințirea fântânii, binecuvântarea holdelor și așa mai departe.

Cea mai cunoscută în popor este binecuvântarea ramurilor verzi de tei, cel mai ade-

sea, dar și de nuc ori de salcâm în alte părți ale țării noastre, în cadrul Vecerniei plecării genunchilor – oficiate în Duminica Pogorârii Duhului Sfânt. Deși cărțile de cult nu precizează la sfârșitul celor șapte rugăciuni o rânduială sau o rugăciune de binecuvântare a ramurilor verzi, în practică, ramurile sunt aduse în fața Sfintelor Uși, acolo unde preotul le stropește cu aghiasmă mică, rostind: „Se binecuvântează ramurile acestea cu harul Preasfântului Duh și prin stropire cu această apă sfințită, în numele Tatălui și al Fiului, și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!”.

Ramurile de tei sunt împărțite credincioșilor de către slujitorii Bisericii. Acestea se iau acasă ca semn de binecuvântare și se așează la porți, la ușile de la intrare și chiar la icoane. Există practica, cel puțin în satele din nordul Moldovei, de pe valea Trotușului și din nordul Munteniei, ca de la ceasul vecerniei din sâmbăta Pogorârii Du-

hului Sfânt ramurile de tei să fie așezate la porțile principale de la intrarea în gospodărie. Din păcate, mai ales în sursele media contemporane, se vorbește despre aceste ramuri ca având efecte magice: că apără de spiritele rele, alungă sufletele morților ce nu și-au găsit odihna, ajută la sporirea recoltei ori sunt de bază în descântece împotriva ielelor. Deși se vorbește despre o credință populară, în realitate aceste practici superstițioase sunt dăunătoare vieții spirituale a credincioșilor și nu au făcut niciodată parte din tradiția corectă a Sfintei Biserici și a neamului românesc.

Ramurile verzi, simbol al limbilor de foc – semn al pogorârii Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli, fac parte din acele rânduieli de binecuvântare a vieții creștinului. Ca atare, credincioșii simpli au știut dintotdeauna acest fapt, așezând ramurile la icoanele din case lor, fără a pretinde că au anumite puteri magice.

Sfânta Treime - modelul desăvârșirii spirituale

Bogdan SCORȚEA | Sursa: ziarullumina.ro

În fiecare an, în prima zi după Rusalii, sărbătorim Sfânta Treime. Această sărbătoare a fost așezată imediat după Pogorârea Sfântului Duh, când se descoperă oamenilor și a treia Persoană a Sfintei Treimi, pentru a arăta că mântuirea oamenilor de păcat este opera Sfintei Treimi, adică a Tatălui, prin hotărârea și făgăduința Răscumpărării, a Fiului, prin Patimi și Înviere, și a Duhului Sfânt, prin venirea Sa la Cincizecime. Iconografia ortodoxă a surprins artistic și spiritual imaginea revelată a Sfintei Treimi.

Învățătura despre Sfânta Treime este fundamentul credinței creștine. Această taină a Ființei divine depășește rațiunea umană, dar fiind descoperită oamenilor prin grija lui Dumnezeu, ea este primită prin credință. Încă din rai, omul a putut să se bucure de iubirea in-finită care leagă cele trei Persoane divine: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Modelul suprem de viață, pe care ni-l oferă Sfânta Treime, este principiul după care a fost creată întreaga lume. Ne putem desăvârși spiritual numai da-că urmăm acest model de iubire și de trăire. Deoarece la Cincizecime se descoperă oa-menilor și a treia Persoană a Sfintei Treimi, Biserica a stabilit o zi de cinstire deosebită a Sfintei Treimi. Această zi a fost aleasă imediat după sărbătoarea Pogorârii Sfântului Duh, pentru a arăta că mântuirea oamenilor de păcat este opera Sfintei Treimi, adică a Tatălui prin hotărârea și făgăduința Răscumpărării, a Fiului prin Patimi și Înviere și a Duhului Sfânt prin venirea Sa la Cincizecime.

Laudă Tatălui, Fiului și Sfântului Duh

După Pogorârea Sfântului Duh s-a întemeiat prima comunitate creștină și a luat ființă Biserica văzută. Biserica în care este prezent Iisus Hristos prin Sfântul Duh, aduce pe pământ Sfânta Treime, pentru ca oamenii să intre în comuniune cu ea. De aceea, botezul, adică actul de intrare în Biserică, se face în numele Sfintei Treimi. Orice rugăciune începe cu formula de mărturisire a credinței în Sfânta Treime: „în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. De asemenea, orice slujbă a celor șapte Sfinte Taine începe cu binecuvântarea preotului: „Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh...”. Acest lucru arată că orice slujbă adresează primele laude Sfintei Treimi. Cultul Sfintei Treimi este mult mai important decât cel închinat sfinților, pentru că fiecare Persoană divină este venerată ca Dumnezeu, în timp ce sfinții sunt cinstiți ca oameni care s-au desăvârșit.

De asemenea, credincioșii fac semnul Sfintei Cruci și rostesc formula de mărturisire a credinței în Sfânta Treime, pentru a chema

Persoanele Sfintei Treimi să sălășluiască în sufletele lor, pentru a le desăvârși.

Dogma Sfintei Treimi

Învățătura despre Sfânta Treime nu a fost formulată de la începutul existenței creștinismului. Dacă în Vechiul Testament găsim doar câteva simboluri ale Sfintei Treimi, în Noul Testament, cele Trei Persoane ale Sfintei Treimi se descoperă chiar de la botezul Lui Hristos în râul Iordan.

Apoi, Iisus a mărturisit adesea pe Tatăl și a promis Apostolilor că va trimite pe Duhul Sfânt pentru a continua lucrarea Sa. De aceea, primele mărturisiri de credință creștine se concentrau asupra învățăturii despre o Ființă divină care se ipostaziază în trei Persoane. Cu timpul, au apărut erezii legate de această învățătură și, de aceea, s-a simțit nevoia unei dogme, a unui Simbol de credință, care să formuleze succint credința în cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. Aceasta a fost formulată în cadrul primelor două Sinoade Ecumenice de la Niceea și Constantinopol, unde episcopii prezenți au condamnat ereziile anitrititare, precum arianismul și macedonianismul, și au folosit termeni grecești, ca „ființă”, „ipostas”, „persoană”, „substanță”, pentru a formula dogma Sfintei Treimi.

Filoxenia lui Avraam

În iconografia Sfintei Treimi, Biserica Ortodoxă a preferat ca icoană a Sfintei Treimi scena biblică a apariției celor trei îngeri în fața patriarhului Avraam, la stejarul din Mamvri (Facere 18). Dar cei trei îngeri, redați, la început, fără aripi (vezi mozaicul de la Biserica „Santa Maria Maggiore” din Roma), apoi cu aripi, nu constituie icoana propriu-zisă a Sfintei Treimi, așa cum spunem despre icoana Domnului Hristos că este icoană a Fiului întrupat. De aceea, în vechile repre-

zentări, scena de la stejarul din Mamvri se numește „Filoxenia lui Avraam” și, pentru a fi valabilă, trebuie să conțină toate elementele istorice (prezența lui Avraam și a Sarei, care slujeau îngerilor, stejarul etc.)

Cât despre prezența lui Dumnezeu-Tatăl într-o scenă iconografică, El este totdeauna simbolizat printr-o mână care iese dintr-o mandorlă, cel mai adesea în gestul binecuvântării. La fel este socotit și Duhul-Sfânt sub chipul porumbelului. Este doar un mod în care s-a arătat a treia Persoană dumnezeiască la Botezul Domnului, și nu o icoană ființială. Dovadă că, la Cincizecime, icoana Sfântului Duh este limba de foc, pictată în icoană ca rază sau ca flacără peste Sfinții Apostoli.

În tradiția ortodoxă, mai există o icoană a Sfintei Treimi, cea a „Etimasiei (pregătirii) tronului”. Are același caracter simbolic. Este vorba despre un tron pe care stau Sfânta Evanghelie și porumbelul. Uneori, în spatele tronului este și crucea. Desigur, tronul este, aici, icoana Tatălui, Evanghelia și crucea icoana Fiului, iar porumbelul cu nimb, icoană a Sfântului Duh.

Treimea, în arta Renașterii

În perioada Renașterii, în Apus, s-a încetățenit ca scenă a Sfintei Treimi, icoana Bătrânului cu barbă, a „Celui Vechi de zile”, Dumnezeu-Tatăl, care îl ține în brațe pe Fiul, adeseori răstignit, și a porumbelului. Ea a influențat și țările ortodoxe, prin înrăurirea pe care Renașterea a avut-o asupra artei, în general, dar nu a fost acceptată de Biserica Ortodoxă drept canonică, din cauza antropomorfizării lui Dumnezeu-Tatăl. Un sinod ținut la Moscova, în 1667, spune că: „A-L reprezenta în icoane pe Dumnezeu-Savaot cu barbă albă, cu unicul Său Fiu în poală și cu un porumbel între Ei, este nemaipomenit de absurd și de necuviincios, pentru că nimeni nu L-a văzut pe Dumnezeu-Tatăl”.